



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Sv̄b B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

Constitutio De Forma Faciendi Processvs, & Inquisitiones ex præcepto
Concilij Tridentini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

vt earum exemplis, & tranſumptis manuſcriptis, vel impreſſis, & manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius Prælati munitis, par vbique fides habeatur, ac ſi præſentes exhibitæ eſſent, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 23. Octobris milleſimo quingentefimo ſexageſimo ſexto, Pontificatus noſtri anno primo.

Ant. Florebellus Lauellinus.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingentefimo ſexageſimo ſexto, Indictione nona, die vigefimo octaua menſis Octobris, Pontificatus S. D. N. Pij Papæ V. Anno primo ſupraſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis ſupraſcriptis, per nos Bernardinum Andreutium, & Iohannem Andream Rogerium Apoſtolicos Curſores.

Philibertus Chapius Magiſter Curſorum.

**CONSTITVTIO DE FORMA FACIENDI PROCESSVS,
& Inquiſitiones ex præcepto Concilij Tridentini.**

Super promouendis ad regimina Eccleſiarum Cathedralium, & aliarum Superiorum, ſeu Monaſteriorum, atque ad cæteras dignitates de quibus in Conſiſtorio prouidetur.

Gregorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ONus Apoſtolicæ ſeruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, aſſidue admonet, in eam potiſſimum curam nobis eſſe paſtorali ſollicitudine incumbendum, vt quæ à ſacris œcuminicisq̄ Concilijs pro communi totius Chriſtiani populi ſalute pie prudenterq̄ ſtatuta ſunt, nulla aut temeritate violentur, aut negligentia deſerantur; ea præſertim, quæ ad bonos idoneosq̄ paſtores Cathedralibus, ac Superioribus Eccleſijs gubernandis præficiendos pertinent, nam ſi in quibusuis Eccleſiæ gradibus, & miniſtris curandum eſt tales eligi, qui Religionis, & ſanctitatis fideles ædificent, multò certè magis elaborandum eſt, nè in eius electione erretur, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, cui tanquam ſeruo fideli & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obſeruantiam aliorum forma eſſe debet; cum certum ſit gregis ſalutem magnopere pendere ex boni paſtoris præſtanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad ſacrum generale Tridentinum Concilium à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum ſtudium ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam Eccleſiaſticam diſciplinam reſtituendam oſtenderunt, tum in eo potiſſimum inſigni zelo magnaq̄ cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina pierate prudentiaq̄ excellentes, & in Eccleſiaſticis functionibus diu multumq̄ verſati, Eccleſijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cū in minoribus conſtituti Cremonenſem Eccleſiam regeremus, in eodem Concilio cum ſanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio abſoluto ad Eccleſiam noſtram reuerſi magno ſemper deſiderio flagrauimus, vt tam ſalubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque, vt id fieret pro vitæ parte curauimus; Multò nunc magis, cum diſponente Domino omnium Eccleſiarum

cura

cura, & sollicitudo nos præmit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesijs, qui opus suum, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accuratè, fideliter, ac seriò instituat, vt omnis fallaciæ fucus semoto, certò eonfidere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos, quales tantumonus, Angelicis videlicet humeris formidandum, exigit, & quales ille expetit, qui pro iisdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguine non pepercit. Et quidem in hac parte prouidentia dicti Concilii Tridentini minimè defuit, cum statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscriberetur quibusque locis, & Prouincijs, propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Roman. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis atque opportuna esse videretur. Verùm neque id hætenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est nisi longissimo temporis spatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis siue inquisitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam virilibus Concilii generalis decretis sperari posse videbatur; & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quid ve possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu, præfenti nostra perpetuò valitura constitutione decernimus, vt cum extra Roman. Curiam examen, instructio, siue inquisitio faciendæ erit, nemo omnino cuiuscunque status, gradus, conditionisve fuerit inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium iis, qui à prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ, videlicet, sedis legatis, seu Nuncijs Prouinciarum, aut eius de quo inquisitio fit, Ordinario, eoque deficiente Ordinarijs vicinioribus relinquatur, nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Roman. Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quòd si fortè aliquis prædictorum consanguinitate, aut affinitate vsque ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingeret, vt omnis suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proximè sequitur hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius ad Ordinarium, si Ordinarius ad viciniorum Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio spectet vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore existente Roman. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quod si de Episcopo vel Metropolitanò extra Roman. Curiam degentem ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui & iusta causa transferendo ageretur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni vbi Ecclesia ipsa à qua trāsferretur sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum verò antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit pertinere declaramus. Deinde, quia sacrum Tridentinum Concilium non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & statuimus tam Legatos, siue Nuncios, quam Ordinarios, vel alios ab hac Sancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliosve Ministros, sed per se ipsos inquirendi munus exercere debere; quamuis ab huiusmodi personis aliisque viris peritis adiuuari possint. Et si Prælati inquirens per se non posset ob locorum distantiam testes examinare circa articulum aliquem, vt legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiusmodi, licebit, ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica cõti-

tutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem. Quòd si fortè contingat, aliquem supradictorum legitime impediri, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferetur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est, de ijs qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hæc, vt mens eiusdem sacri Concilij rectè, ac fideliter debeat executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportere, vt prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atq; ipse ex officio suo illos testes vocet, atq; examinet, quos de rebus inquirendis sincerum, ac fidele testimonium daturus esse existimet. Verùm, vt inquisitio prædicta facilius, ac plenius perfici, atq; expediri queat, vtile erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab alio aliquo confici curat schedulam, in qua sint ordine descripta nomen promouendi, cognomen, patria, parètes, ætas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is foro exercuit, loca in quibus, aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, deniq; amici, ac familiares, qui tam ipsum, quàm parentes eius intimè noverint. Quòd si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipseus ætas, gradus, dignitas, sacri Ordines, functio, officia muneraq; aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inferendum erit, modò documentum publicum seu authenticum fuerit. Illud quoq; prohibendum censuimus, ac expressè prohibemus, nè ad testimonium dicendum de fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atq; aptitudine, ad regendam Ecclesiam quilibet homines admittantur; sed viri tantum graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supradiximus, sincerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atq; æmuli excludendi erunt. Porro testes eiusmodi Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac sigillatim examinabit, & si qua fide iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet, tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiã serio, & grauius admonebit ipsos reos futuros apud Omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, in causa erunt, vt homines indigni, vel minus idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiã testium qualitates cognoscere studebit, ac potissimum quàm sint ad promouendos affecti, vt inde coniciat vtrum ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Deniq; cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit; dabit operam, vt quoad eius fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur, per ipsos exprimentur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in Generalium Synodorum decretis, alijsq; Canonicis sanctionibus continentur, probè cognitæ esse debeant, ijs, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt natum esse ex legitimo Matrimonio, atq; ex parentibus Catholicis. Annum trigessimum iam expleuisse, sacris ordinibus, saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academicæ testimonium obtinuisse, quoad alios docendos idoneus esse declaretur, adhuc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fidei puritate, Innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina deniq; præditum esse; tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpè contingit, vt nonnulli scientia vacui, de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur: volumus, vt de eorum etiã doctrina diligenter inquiretur, qui, vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiã à publicis Academicis testimonium habuerunt, quòd idonei essent ad alios docendos; nisi fortè aliquorum insignis doctrina, ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita verò inquisitio facienda erit, vt quibus in lo-

cis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoscatur. Et quoniam in quibusdam prouinciis nulla sunt studia generalia, neq; vllæ publicæ Scholæ, neq; vsus habet, vt qui studiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorū constet, promouēdos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè polere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant se de scientia promouendorū certos redditos esse ex eo, quod prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autè ad regulares pertinet cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint. ne fraus vlla subrepere possit, in eo, quod idem Tridentinum Concilium statuit, vt regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant, Declaramus nomine Superiorum eos duntaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusvis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definidores, aut Visitatores Capitulum generale repræsentantes, siue alij quocunq; vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij generales, vel in Roman. Curia procuratores Ordinum, aut Congregationum generales in hac parte succedant. Et nihilominus præter superiorum testimonium, qui fidem facient eiusmodi regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari quæ de ijs diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent; vt videlicet serio inquiratur an regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, necnon informationem de statu Ecclesiæ alijsque necessarijs rebus, quæ pariter coram superius expressis Prælati iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debet, professio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit; quam quidem ab eo duntaxat recipendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit; nisi fortè qui professionem emissurus est à Prælato inquirente longè distet: tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, cui promouendus vicinior erit, quod idem intelligatur, de informatione de statu Ecclesiæ, accipienda; si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alio promouendus. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi præsentem Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoq; qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribet. Deniq; his peractis Notarius publico instrumento fidem faciet de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professione fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quamprimum clausa, & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua re obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea forma continentur, quam felicis record. Pius Papa III. Prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prælatus, qui instructionem, examen & inquisitionem fecit, vel per literas separatas simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis eorumq; dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit; simul etiam quid de promouendo ipse sentiat. processus autè sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinale, cui proponendi munus incumbet, & à tribus prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moueat promouendum si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranen. no-

uissimè celebratum, omnes Cardinales siue maiorem partem Collegij adeant, antequam Ecclesiam proponat; ut quæ à referente Collega sint audituri, occulata fide quantum ad personam promouendi attinet cognoscere possint. Hæc porro omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus qui nominati presentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præposituras, Monasteriorum regimina, aut alias Regularium cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium præfecturas, de quibus consistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canoniorum clericorumque regularium, vel secularium annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis, excepta tamen ætate circa quam nihil innouamus. Quo verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuunt, ut personæ promouendæ ad regulares dignitates Doctoratus siue licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur, & tamen æquum sit, ut ea doctrina polleant, qua onus sibi impendendum sustinere valeant, declaramus, & statuimus, ut Prælati, qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè, ac diligenter inquirent super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superius præscriptam, ut nos, & pro tempore futuri Roman. Pontifices habita de illis vera informatione per processum qui ab inquirente transmittetur, certò statuere, ac iudicare possimus an persona promouenda verè sit talis qualem dignitas illa ad quam prouehenda est, exigit & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac sancta Sede nominandi presentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates ius habent, ut serio apud se cogitent quanti momenti sit hoc negocium ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem reuocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare: nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtilis ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus; sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis verò, presentandis, vel eligendis ad regulares dignitates præter ea quæ superius obseruanda esse declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adiiciendum censuimus, ut nominationis presentationis, vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atque omnino contententur, qui non modò eundem ordinem sint ante professi; sed in eodem etiam satis diu laudabiliter versati: neque enim decet ut Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui prius non didicerint Superioribus obedire. Eos denique qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabunt serio admonemus, ut ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, ut à Deo, & à nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Dat. Romæ in Monte Quirinali, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nonagesimo primo, Idibus Maij Pontificatus nostri anno primo.

A. Card. Montaltus Summator:

M. Vestrius Barbianus.

A. de Alexis.

C O N-